

NORTASUN AGIRIA
MARTIN UGALDE

1927
Andoainen jaio zen azaroaren
11n, San Martin egunez.

FAMILIA. Amaren aldeko fami-
liarekin. Eskuinean
aitaren ondoan dagoena hiru
urteko Martin bikia da.

1947
Amarekin batera Venezuelara
doa aita eta anaiaren bila.

1960-62
Kazetaritza ikasketak egiten
ditu Chicagon.

1961
Euskarazko lehenengo liburua
argitaratzen du, *litzaiak*.

1982
Euskara Arazoetarako
Zuzendari Eusko Jaurlaritzan.

1990
Euskaldunon Egunkariaren
Administrazio Kontseiluarren
lehendakari izendatu zuten.

FAMILIA. Anamari
emaztearekin 1979an. Zurichen
ezkundu ziren 1955ean. Hiru
seme-alaba izan dituzte.

Jakin eta Euskalgintza
Elkartean Fundazioak
argitaratutako Martin
Ugalde liburutzik
hartutako argazkiak.

EGUNKARIA. Joan Mari
Torrealdei eta Joxemi
Zumalabe ondoan
zituela 1990ean.

MIKEL CASAL

Ezagutzen nuelakoan

JOAN MARI TORREALDAI

Martin Ugaldéren literatura venezue-
larraren aie bat edo beste ezagutzen
nuen. Euskaraz idatzitako ipuinak,
gehientxoanak, ezagutzen nituen.
Gozatuz informatua nintzen ordurako
bere Euskal Herriko historiarekin.

Atseginéz deskubrituak nituen zen-
bait pertsonaia berari esker: Txillida,
Barandiaran, Ibarrola, Arrupe, Sota.
Zeruko Argian idazien *etx-Deia* egun-
karian idazteaz gainera zuzendari lan-
tan ere ikusia nuen. Eusko Jaurlarit-
zan euskararen arduradun zegoenean
berarekin egona ere banintzen.

Ezagutzen nuen, hortaz.
Bada ez, gero konturatu naiz ezetz.
Ezagutu, benetan ezagutu. 90eko
hamarkadan ezagutu dut Martin, *Eus-
kaldunon Egunkariako* abenturan.
Bere aldamenean ibiltzeko zoriona izan
dugunoi asko erakutsi digu Martinek.
Martinen egiazko tamaina orduan eza-
gutu dugu: bera baino 20, 30, 40 urte
gazteagoekin parez pare lanean, eus-
kaldunen aurreiritzi eta eszeptizismo-
ari aurre egiten, agintari eta politiko
askoren kontrairitziaren gainetik fin
jokatzen. Sekulako kategoria eta segu-
rantzia erakutsi zigun. Are gehiago eza-
gutzeko aukera eta zortea izan dut,
geroztik. Elkarrizketa luze baten hari-
ra, bere bizitza-hustu zidan Martinek.
Andoainen hasi eta Caracasekik barre-
na Hondarribian gaur arteko bizitza
osoa. Ez bi hitz, liburua osoa behar da
Martin ezagutzeko eta zer-nolakoan den
adierazteko.

MARTINEK BERE BURUAZ:

“ Ni gerrari esker
mundua ezagutu
nuen mutil koskorra
naiz. Idazle izan nahi
eta idazle den bat;
arazo askorekin baina
horixe egin nahi
duena, idatzi»

MARTXELO OTAMENDI: Egunkariako zuzendaria

“ Txikitan Martin
Laborde fabrikari
aritu zen aprendiz
gisa. Labordek brokaf
egiten zituen eta
Andoaingo lantegirik
garrantzitsuena zen.
Handik hirurogei
urtera edifizio hartan
bertan kokatu zen
Egunkariaren
erredakzioa eta bertara
itzuli zen, baina ez
aprendiz gisa,
presidente
moduan baizik»

Begiak zabalik dituena

ARANTXA URRETABIZKAIA

Zahartzaroan funtsezko gauzekin gel-
ditu dela dio idazleak eta badirudi hori-
xe bera egin duela bere gorpuz lirai-
nak. Batez ere buruak.

Balio ez duena kendu, busto bat edo
txanponetako sosalariak hobereana lor-
tu arte.

Urdin ilunez jantzerik goitik behera,
edozein edadeko gizonak hain gustu-
ra janzen dituzten panazko galtzak eta
jerlseia, txukun eta dotore. Zaindua.
Ordenatua, munduaren beste aldetik
ekarri zituen gutun eta paperak beza-
laxe, ordenatua.

Esken keinuak bezalaxe. Izter gai-
nean uzten ditu luzaroan, lozorroan
baleude bezala.

Eta halako batean, agindu ezkutu-
ren bati erantzunez edo, hegan hasten
dira, hitzekin nahastu arte. Ez luzaro-
an, ordea, Martinek indarrak alferrik
galdu behar ez direla adierazi nahi balu
bezala.